

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Actorvm Ecclesiae Mediolanensis, Pars Tertia - In Qva, Liber Memorialis Ad
populum Ciuitatis, & Dioecesis Mediolanensis, A Beato Carolo Borromaeo
Titvli Sanctae Praxedis compositus continetur

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Litterarum studia. cap. 11.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10502

eiisque sola misericordia sustentari, ita discessit eques. Carolus vero nullum penitus verbum de re, præterea fecit. Similem adhibebat alijs omnibus ferendis constantiam, ac fortitudinem; quæ quidem in hac vita possunt infeliciter accidere.

Litterarum
studia.

CAP. XI.

Litterarum studijs deditus, fuit a pueritia. hanc rem demonstravit morbus, in quem ex assiduo eius generis labore delapsus est adolescens: tum horum incommoda, ac nocturna, auunculo viuente, inter ipsa orbis negotia, litterarijs exercitationibus data; de quo superius commemoratam est. præterea vero successiva tempora, quæ inter grauissimas pastoralis curæ occupationes, nunc scribendis ad salutem sui gregis opusculis; nunc satis decretis ad certioram, facilioremque usum, nouo ordine sibi, suisque distribuendis; aut vero parando concionum argumento consumebat. At rerum agendarum necessitate semper cum exercitatione litterarum coniunctas cursum tenere non potuit, nisi impeditum, interruptumque studiorum, desiderijque sui. qua in re cum se ipse vicisset, atque infregisset; tum alios quoque docebat, tantum litteras amare, quantum muneris ratio pateretur; tempusque illud tantummodo capere studiorum, quod ipsa commissa administrationis necessitas relinqueret. Usitaram iurisconsultorum scientiam, qua fuerat occupatus adolescens, minime ad se pertinere arbitratus; Theologica, & canonica tantum nouit, quantum Cardinali magnam ecclesiam regenti efficere posse concessum est. ex Theologia, scripturas diuinas potissimum legebatur; tum veteres Patres, interpretesque illos, qui solidiorem sensum amplectuntur. Canonum ea scientia periuicunda erat; que Patrum mores, & acta representans; ecclesie componendæ, atque ordinandæ ratio-

nem continet. dolens autem eos communi consuetudine tantummodo canones ad interpretandum seligi; qui ad lites, iudiciaque valent: constituit ipse, qui ijs declarandis præfesset, unde sacra maiorum instituta, & ritus; optimumque ecclesie administrandæ genus hauriretur. quos vero eiusmodi cognitioni deditos nactus erat, eorum studijs, iam inde ab illis Sirleti initijs, benigne fauit: vt quod etiam Romæ postea eiusdem generis studiū excitatum est, ei non exigua ex parte videatur adscribendum. placuit ei latinus sermo; neque ipse incommode locutus est; vt nonnumquam orationibus honoris gratia coram eo habitis latine responderet; Episcoposque valde hortaretur, vt in consultationibus concilij tempore latine loqui vellent. decreta, ceteraque sua curauit eleganter scribi; etiam ea, quæ Italicam huius temporis linguam requirerent. at reiectis flosculis, inanique ornatu, locutiones eas, verbaque probauit, quæ decorum ecclesiasticum quoddam tenerent. multo magis autem sensum personis, rebusque sacris accommodatum quaesuit. Cum hac exigua quoque facultate nostra usus, scripta quædam emendanda perlegeret; nobisque forte excidisset, dolere, quod non ita modicum tempus olim stylo dedissemus: melius collocatum fuisse respondit, quam in ea quæ diu nos occupatos tenuerat, iuris peritorum facultate. copiosa ipse oratione scribendo usus est; periodosque multis sententijs refertas, longiusque ductas adhibuit. quæ scribi iusserat, ad ea emendanda, quicumque scriptores essent, ac re, prudensque iudicium adhibuit. libellum scripsit, ipse, vbi religiosa monita plurima, facili quadam ratione, ad quotidianum populi vsu complexus est; pro domestico cuiusque officio separatim distincta. alium item sublata pestis calamitate,

ad memoriam diuinæ animaduersionis conseruandam; vt ea populus vitaret in posterum, quorum causa pgnas eiusmodi dedisset. Omitto litteras tum ad publicam ecclesiæ commonitionem; tum de grauissimis alio cui rebus ab eo sapius conscriptas. de concionibus quæ scripserit, alio loco dicemus. Bibliothecam insignem habuit, quam collegio reliquit canonicorum suorum. ac decreto prouinciali constituit, in omnibus prouinciæ ciuitatibus ab eiusdem generis collegijs bibliothecas communes esse comparandas: quas singulas canonicus diligendus conseruari curaret, ac augeri. Viros eruditos amauit, & in honore habuit semper; tum re, opera, commendatione, ad vitæ sustentationem, ad studiorum adiumentum, ad honoris amplificationem inuit liberaliter. tales apud se habere studuit; multosque habuit, Romæ præsertim; cum Italiæ pene florem in eo genere sibi, & Accademiæ suæ adiunxerat. Multa vero componi, & ad communem salutem edi curauit. De arte rhetorica librum eius hortatu scripsit Augustinus Episcopus Veronenis ad ecclesiasticam rationem accommodatè: de Episcopo item: & in sacrosanctis Euangelia homilias ad Ambrosianæ ecclesiæ vsum, minime adhuc editas. librum alium Silnius Antonianus de christiana liberorum educatione. alios ab eo postulatos, scio, qui fortassis edentur.

Peccata omnia vt vitaret.
CAP. XII.

Labes animæ, vel minimas exquirit vitabat. ne quid offenderet; etiã modici temporis otiosam amicorũ consuetudinem, & superuacuos sermones omnes studiosissime fugiebat: vel si vna esse, ac alloqui ob viorum dignitatem necesse esset; attentissime ad vsum, & ad pias utilitates omnia conuertebat. ipsum temporis otiose tractati peccatum ita cauebat; vt etiã dum tonsorem adhiberet; vel salutari cogitatione; vel le-

gendo, legentemve audiendo vitæ detineretur. quam diligenter autem maiora peccata; & omnes offensiones deuittarit; tum ex hoc facile conijci poterit, vel me tacente; tum eius ceteri mores descripti clare demonstrant. omnino mos eius fuit, curaque perpetua; vt omne peccatum, eiusque periculum, ac speciem quam longissimo interuallo declinaret, quod autem vitare non posset, qualecumque erat, quotidie solebat subiectissime, magnaque diligentia sacerdoti confiteri. Si quid incideret, in facultate sibi impetranda, in venijs obtinendis, ampliora semper poscebat, vt sibi tutius consulere. Si quid illi remitteretur, vt eius animæ periculo esset; vel recusabat, si posset; vel miram adhibebat cautionem. quod agendum erat, in quo recte ne fieret, dubitatio oriretur; Mediolani, Romæ, eorum, qui doctissimi ac peritissimi haberentur, consilium semper exquirebat. In vitijs superandis, virtutibusque comparandis fixa illi erat ea cura, quæ omnibus perfectum vitæ statum cupientibus propoſita esse debet; vt ex Apostolico præcepto, ijs quæ fecisset, adeptusve esset, minime contentus, ad maiora semper intenderet animum. quod eius quotidiana fere incrementa superius suis locis notata demonstrant. omnino iudicabat, animarum Pastorem satis officio suo in alijs iuuandis facere non posse; nisi se ipse salutariter exercens, progressiones suas semper vrgeret.

Summa diligentia vsus est, vt rite, recte, ac religiose sacra omnia obiret: id quod etiam ante cogitando, meditando, sese assuefaciendo, conseruari studebat. si quis ministrorum erraret; grauitè corriperebat. distribuenti sanctissimam Eucharistiã Brixie, nescio cuius fortuito successu, vas pene exeidit; particulæ certe multæ in pannum delapsæ. ea re tantope

vt se gesserit in sacris obeundis.
Cap. XIII.